

column

Katinka Slump

Doorstroombeleid

Een meisje uit Twente heeft haar vmbo-diploma behaald en wil doorstromen naar de havo. Dit plan bestaat al lang, omdat zij na de brugklas graag naar de havo was gegaan. Ze had toen net te weinig punten, mede doordat ze in die periode kwakkelde met haar gezondheid. Haar ouders besloten vooralsnog te kiezen voor het vmbo; de havo kon daarna altijd nog.

Niets bleek minder waar. Aan het begin van haar eindexamenjaar werd op school een paginadikke 'overstapregeling' ingevoerd voor het vmbo naar de havo. Een ingewikkelde rekenmethode en een procedure moesten er toe leiden dat in het eindexamenjaar 'het kaf van het koren' zou worden gescheiden. Hoewel de inkt van de overstapregeling nog niet eens droog was en de ouders van niets wisten, kwam deze leerling, met een zeven gemiddeld voor de kernvakken, niet door de selectie. De school was van mening dat het daarom beter was om de leerling 'voor een teleurstelling te behoeden'.

De ouders hadden met vier kinderen genoeg ervaring om te oordelen dat ook hun jongste telg genoeg in huis had voor de havo. Omdat in de wet staat dat het vmbo ook opleidt tot havo, stapten zij naar de rechter. Helaas bleek een inhoudelijke toets van de beslissing van de school niet mogelijk. Zowel de rechtbank als het hof oordeelden dat de onderwijsvrijheid van de schoolbesturen hierbij, zeker in kort geding, in de weg staat. Scholen krijgen van rechters veel ruimte zonder zich te hoeven verantwoorden. Dit terwijl de school in haar verweer zelf uitdrukkelijk erkende dat doorstroombeleid ook wordt gebruikt 'om het slagingspercentage op peil te houden, en te ontkomen aan de kritische blikken van de inspectie'.

Reden voor Pieter Hilhorst van Vara Ombudsman om aan dit probleem ruim aandacht te besteden. Met succes. De Tweede Kamer diende een motie in bij de minister dat er iets moest veranderen. De VO-raad, de organisatie van schoolbesturen, zal daarom begin december aan haar leden een voorstel doen voor een Code Doorstroom. Hierin worden de grenzen bepaald waaraan het beleid van scholen moet voldoen. De maximale eis die scholen aan het gemiddeld eindexamencijfer mogen stellen ligt tussen de 6,5 en de 6.8. Wederom wordt gekozen voor cijfers om de kansen en de motivatie van de leerling te meten, die immers met een vmbo-diploma voldoet aan de eisen.

Hoewel we blij mogen zijn dat scholen hun doorstroombeleid voortaan uitdrukkelijk aan ouders bekend moeten maken, is er toch weer een extra drempel. Bovendien een drempel die voor sommige groepen leerlingen extra hoog is. Een selectie op basis van cijfers doet sommige kinderen tekort. Daarbij kan worden gedacht aan leerlingen met dyslexie of dyscalculie, aan laatbloeiende jongens, aan onderpresterende hoogbegaafden en aan leerlingen die kampen met een taalachterstand.

Ondanks de Code zullen de scholen zich intern moeten verantwoorden voor hun doorstroombeleid. Het is aan de medezeggenschapsraad om er op toe te zien dat binnen scholen niet wordt gediscrimineerd. De wet bepaalt dat de medezeggenschapsraad *waakt in de school tegen discriminatie op welke grond dan ook*¹. In het doorstroombeleid op school is een hardheidsclausule voor buitenbeentjes dan wel het minste. Misschien is het een idee om de Code van de VO-raad voor te leggen aan de Commissie Gelijke Behandeling. Iets voor Balans?

¹ Artikel 7, lid 2, Wet medezeggenschap scholen

Katinka Slump is advocaat onderwijsrecht, werkzaam bij de stichting Juridische Dienstverlening Onderwijs (Judion), en lid van diverse werkgroepen van de Nederlandse Vereniging Onderwijs Recht (NVOR). Zij beschrijft voor Balans Magazine diverse voorvallen uit haar praktijk. Katinka Slump is getrouwd met een kinderarts en moeder van vijf kinderen, waarvan de twee jongsten een tweeling.